

Prof. dr hab. n. med. Edmund Waszyński

Leszno, 07 maja 2023 roku.

ul. Jana Ostroroga 7/22

64-100 Leszno

e-mail: ewaszynski@gmail.com

Tel. 601 78 37 08

Recenzja Rozprawy Doktorskiej Pani Ewy Sumelki

pt. „Zarys dziejów Collegium Anatomicum Uniwersytetu Poznańskiego w latach 1920-1939 – od sztuki do nauki”

Otrzymałem do recenzji unikalną pracę – unikalną poprzez wyjątkowy dobór przedmiotu badań. Zwykle przedmiotem badań na stopień doktora nauk medycznych jest wybrany temat ściśle związany ze zdrowiem, chorobą, czyli temat ściśle medyczny. Tym razem przedmiotem badań Autorki jest budynek, gmach służący medycynie. Dobrze się stało, że gmach służący sztuce i medycynie doczekał się historycznego, a więc i naukowego opracowania. W tej łączności sztuki i medycyny dostrzegam odwieczną symbiozę tych dwóch dziedzin, bowiem nikt jak dotąd nie zaprzeczył twierdzeniu, że medycyna jest zarówno sztuką jak i nauką. O estetyce medycyny, a więc o medycynie jako sztuce pisał już rektor Heliodor Świącicki, ten którego imię związane jest z budynkiem, o którym mowa w dysertacji, bowiem mieści się przy ulicy jego imienia.

Autorka rozpoczyna swoją rozprawę od słów Adama Mickiewicza: „... przeszłość ciągle przez obecność styka się z przeszłością.” Godzi się w tym miejscu przytoczyć też słowa Cypriana Kamila Norwida: „Przeszłość to dziś, tylko cokolwiek dalej”.

Przedmiotem badań Autorki są początkowe dzieje Collegium Anatomicum Uniwersytetu Poznańskiego, obejmujące lata 1920-1939. Doktorantka przedstawia dzieje tego budynku wielopłaszczyznowo: od planowania i projektowania, poprzez przyczyny i skutki zmian w projektach budynku, po specyfikę i zakres działań organizacyjnych, koniecznych dla przeobrażenia gmachu Anatomii w Pałac Sztuki w latach 1927-1929 na potrzeby Wystawy Krajowej, dochodząc do adaptacji obiektu w latach 1930-1936 dla kształcenia w Poznaniu przyszłych lekarzy.

Autorka postawiła sobie za cel ustalenie i usystematyzowanie zdarzeń odnoszących się do projektowania, budowy, adaptacji i funkcjonowania gmachu Collegium Anatomicum w Poznaniu w okresie II Rzeczypospolitej. Na podstawie realizacji celu Autorka ustala w rozprawie historię budynku, a główny cel uszczegóławia w 16 podpunktach.

Podstawą rozprawy są materiały źródłowe: liczne dokumenty archiwalne, fotografie, projekty architektoniczne. Są to materiały zebrane, czy odszukane w ośmiu archiwach Poznania i Warszawy, w bibliotekach, muzeach, katedrach uczelnianych, również znajdujących się w zasobach prywatnych Autorki.

Jako metodę badawczą Doktorantka zastosowała metodę selekcyjną i kwalifikacyjną, polegającą na uporządkowaniu i ocenie archiwalnych dokumentów. Była to metoda wstępna, pozwalająca kolejno podjąć się krytyki źródeł oraz zastosować metodę historyczno-porównawczą oraz znaną w badaniach historycznych metodę dedukcji. Tok badań pozwolił Autorce na skonstruowanie pracy według następującego schematu: wstęp, komentarz z omówieniem dołączonego aneksu, wnioski, streszczenie, źródła, bibliografia. Oryginalnym, obszernym fragmentem pracy jest „suplementarny aneks”. Stanowi on priorytetową dla przedmiotu badań samodzielną pracę naukową. Równie ważnym wkładem jest zamieszczenie w pracy kopii publikacji Autorki. Zasadniczy trzon pracy zawarty jest na 190 stronach, a kopie publikacji na 148

stronach. Zamieszczenie tych publikacji, stanowiących o dorobku naukowym Autorki, jest oryginalnym ujęciem, na ogół niespotykanym w pracach doktorskich. Ważnym aspektem jest to, że owe publikacje dotyczą właśnie głównego tematu rozprawy.

Wyniki badań uzyskane przez Autorkę obejmują chronologię „wydarzeń”, dotyczące budynku Collegium Anatomicum, pojawiających się w toku tworzenia tej budowli. Wnioski wypływające z przeprowadzonych badań Autorka ujęła w 24 punktach. Są to nowatorskie wyniki badań nad początkowym okresem planowania i budowy tego obiektu, i co warto podkreślić, nieznane dotąd historykom. W ten sposób uzyskujemy pełny obraz wysiłku ludzi w tworzeniu w istocie czegoś „martwego”, bo budowli, a jednak czegoś bardzo ważnego dla wielu pokoleń lekarzy, którzy tutaj zdobywali wiedzę jako studenci. Jest w tym obiekcie coś fascynującego, może właśnie dlatego, że powstał u progu polskiej państwowości, jako pierwsza uniwersytecka inwestycja jeszcze przed otwarciem Uniwersytetu w Poznaniu i półtora roku przed uruchomieniem Wydziału Lekarskiego.

Dobrze się stało, że powstało dzieło – praca doktorska – na temat obiektu, który służył i służy nauce. Dostrzegam w tym ogromną korzyść dla Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu. Pragnę w tym miejscu pogratulować Panu Profesorowi Wiesławowi Markwitzowi jako Promotorowi recenzowanej pracy doktorskiej, za powierzenie i poprowadzenie tego trudnego zadania Pani Ewie Sumelce. Wybór, zarówno tematu jak i Doktorantki, był niezwykle trafny. Reasumując pragnę następująco ująć swoją ocenę.

1. Ocena merytoryczna pracy.

Autorka podjęła nieznaną mi jak dotąd problematykę badawczą. Oryginalność tej problematyki polega na tym, że wnosi ona walory poznawcze w powstawaniu obiektu budowlanego, który służył i służy do dziś medycynie (w

sensie dydaktycznym). Uzyskane rezultaty badań będą służyć nie tylko medykom, ale również budowniczym, konstruktorom, architektom itp. Jest to wkład również w historię budownictwa. Praca napisana jest poprawnym, zrozumiałym językiem, bez tzw. „chochlików drukarskich”. Styl języka zasługuje na pochwałę. Nie ma potknięć interpunkcyjnych.

2. Ocena metodologiczna pracy.

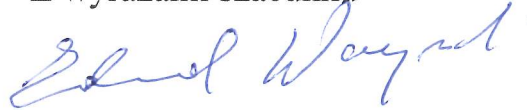
Dobór literatury i źródeł jest niezwykle bogaty. Autorka poprawnie przeprowadza krytykę źródła, odważnie stawia hipotezy i poprawnie formułuje wnioski końcowe. Konstrukcja pracy jest przejrzysta. Pracę wzbogaca ikonografia – 38 ilustracji - która dopełnia obraz rodzenia się Collegium Medicum, choć zabrakło mi w pracy dużego zdjęcia współczesnego gmachu Collegium Medicum. Mogłoby ono znaleźć się na początku pracy, co dla czytelnika niezwiązanego z Poznaniem, byłoby bardzo ważne. Bibliografia obejmuje 123 pozycje.

Rozprawa doktorska Pani Ewy Sumelki pt. „Zarys dziejów Collegium Anatomicum Uniwersytetu Poznańskiego w latach 1920-1939 – od sztuki do nauki” stanowi rzetelne badanie naukowe o dużej wartości poznawczej. Doktorantka wykazała się dużą zdolnością do prowadzenia badań naukowych. Szczególną wartość rozprawy stanowi wykaz publikacji Autorki wraz z aneksem oraz przedstawienie własnej aktywności naukowej i popularyzatorskiej.

Przedstawiona mi do oceny wyżej wymieniona rozprawa spełnia warunki określone w art. 13 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym. Mam zaszczyt przedstawić Wysokiej Radzie Kolegium Nauk Medycznych Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu wnioski o dopuszczenie Pani Ewy Sumelki do dalszych etapów przewodu doktorskiego i przyznanie stopnia doktora nauk medycznych.

Równocześnie wnoszę o wyróżnienie pracy, która zaświadcza, że przedstawiony temat to pasja Autorki. Doktorantka zebrała z wielką starannością bogaty materiał źródłowy i opracowała go w sposób przystępny i niezwykle interesujący. Opracowanie jest niezwykle staranne pod względem merytorycznym i edytorskim.

Z wyrazami szacunku

Prof. dr hab. n. med. Edmund Waszyński

